

KLAŠTERI U ZAKONU O REGIONALNOM RAZVOJU
("Sl.glasnik Republike Srbije "br.51/ 2009) –

ŠANSA KOJU TREBA ISKORISTITI

Zakon o regionalnom razvoju spada u red onih zakonodavnih akata koji su predodređeni da konstantno – dakle ne samo prilikom svog donošenja - izazivaju veliku pažnju najšire javnosti. On to čini s punim pravom, jer je pitanje neravnomernog regionalnog razvoja izrazito naglašeno u Srbiji na početku novog milenijuma i ono traži strateški nacionalni pristup. Takođe, treba reći da je to pitanje jedno od onih koje je Evropska Unija sa značajnim uspehom uspela da reši, kako unutar država članica tako i između samih članica koje su često veoma različite u istorijsko-političkom, socijalno-demografskom, ekonomskom ili kulturnom razvoju tako da je pitanje neravnomernog regionalnog razvoja jedno od onih za koje će Srbija imati šansu - pre ili kasnije - uz pomoć indirektnih (pre punopravnog članstva u EU) ili direktnih (nakon ulaska u EU) instrumenata EU da ga reši tj. razlike maksimalno ublaži. Nama su posebno interesantne one odredbe Zakona o regionalnom razvoju koje se, direktno ili indirektno, odnose na klasterne kao i one odredbe koje se odnose na dopunu nadležnosti Agencije za privredne registre.

Po ovom Zakonu ciljevi podsticanja regionalnog razvoja su, u kratkim crtama:

- smanjenje regionalnih i unutar- regionalnih dispariteta;
- razvoj konkurentnosti na svim nivoima;
- podsticanje prekogranične i međunarodne saradnje kao i
- efikasno korišćenje domaćih prirodnih resursa i dobara kao i stranih resursa.

Zakon određuje 7 regiona među kojima su, što je za ovaj deo Srbije značajno, posebno izdvojeni Istočni i Južni.

Inače, prema stepenu razvijenosti regioni se razvrstavaju u 2 grupe i to:

- prvu grupu – regione čiji je stepen razvijenosti 75% i iznad 75% republičkog proseka društvenog bruto proizvoda po glavi stanovnika, i
- drugu grupu – regione čiji je stepen razvijenosti ispod 75% republičkog proseka društvenog bruto proizvoda po glavi stanovnika tj. nedovoljno razvijene regione u koje spadaju i regioni u kojima je demografski pad u periodu od popisa 1971. do posmatrane godine veći od 50%.

Po Zakonu pak nedovoljno razvijene jedinice lokalne samouprave su one čiji je stepen razvijenosti u rasponu od 60-80% republičkog proseka.

Institucionalno posmatrano, Zakon predviđa formiranje Nacionalnog saveta za regionalni razvoj, Nacionalne agencije za regionalni razvoj, regionalnih razvojnih saveta, regionalnih razvojnih agencija, oblasnih asocijacija.

Zakon predviđa i dopunu spiska registara koje vodi Agencija za privredne registre Registrom mera i podsticaja regionalnog razvoja koji treba da dodatno doprinese organizaciono-normativnom regulisanju sfere regionalnog razvoja.

Inače, mere za podsticanje regionalnog razvoja utvrđuje Vlada na predlog resornog ministarstva, u skladu sa Nacionalnim planom, regionalnim strategijama i programima finansiranja razvoja regiona.

Podsticaji se opredeljuju, između ostalog, za:

- unapređenje privrednih grana, tehnološkog nivoa i pristupa novim tehnologijama;
- promociji istraživanja i razvoja;

- podsticanje regionalne i oblasne konkurentnosti;
- razvoj privrednih društava i preduzetništva i unapređenje uslova za povećanje zaposlenosti,i
- unapređenje svih razvojnih kapaciteta na nivou regiona, oblasti i na lokalnom nivou.

Korisnici podsticaja su, između ostalih, privredni subjekti, udruženja i, posebno apostrofirani, **klasteri** što predstavlja neposredni podsticaj njihovom formiranju i ekspanziji kao ekonomskoj kategoriji prepozantljivoj i u međunarodnim poslovno finansijskim krugovima. Takav iskorak zakonodavca svakako treba pozdraviti jer on otvara vrata za međunarodnu saradnju naših klastera u pravcu razmene tehnologija, još bližeg upoznavanja sa susednim i ino tržištima a sve u cilju pospešivanja robne razmene tj. izvoza.

Samo finansiranje regionalnog razvoja vršiće se, pored budžeta svih nivoa vlasti, i iz pretpristupnih fondova EU, bespovratne razvojne pomoći međunarodnih institucija, razvojnih kredita, donacija i poklona pravnih i fizičkih lica. Programi i projekti koji se finansiraju i sredstva pretpristupnih fondova EU sprovode se u skladu sa odredbama Zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Vlade Republike Srbije i Komisije EU o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć EU Republici Srbiji u okviru sprovođenja pomoći prema pravilima Instrumenta pretpristupne pomoći IPA ("Sl.glasnik Republike Srbije" br.124/ 07).

Ovaj prikaz Zakona o regionalnom razvoju upućuje na jedinstveni zaključak: on predstavlja prvo institucionalno suočavanje sa problematikom tj. bolje reći problemom (ne)ravnomernog regionalnog razvoja u Srbiji a čini i hrabri iskorak napred po pitanju ustrojavanja klastera kao zakonske kategorije koja će, evidentno, biti sve opsežnija i sve značajnija tema budućih regulatornih dokumenata, uključujući tu naravno i odgovarajuće zakonske i podzakonske akte.